

Wijzigingen uitkering gemeentefonds cluster educatie

De uitkering educatie ondergaat ingrijpende wijzigingen. De structurele wijziging van de systematiek vindt plaats voor het kalenderjaar 2015 en ook voor het kalenderjaar 2016.

De wijzigingen omvatten:

- a. uitname € 256 mln. onderwijshuisvesting door middel van aanpassing via de uitkeringsfactor en niet via de maatstaven van de cluster Educatie;
- b. ingrijpende wijzigingen van de maatstaven die van toepassing zijn als gevolg van het groot onderhoud van de systematiek van het gemeentefonds;
- c. aanpassing van de maatstaven voor de (onderwijshuisvesting als onderdeel van) educatie als gevolg van de overheveling van het onderhoud van de onderwijshuisvesting van het primair onderwijs (incl. het (voortgezet) speciaal onderwijs) van de lokale overheid naar de schoolbesturen.

Ad a.: De aanpassing van de uitkeringsfactor is van toepassing voor 2014 en 2015. De stand van de uitkeringsfactor voor 2014 was met de septembercirculaire sept. 2013 opgegeven als 1,488. De gebruikelijke wijziging komt voort uit met name de wijziging van het accres en dat leidt tot de uitkeringsfactor 1,478 op basis van de bestaande verdeling over de maatstaven. Op basis van de nieuwe verdeling van de maatstaven, die ingaat per 2015, zou dit voor 2014 1,479 geweest zijn.

De wijziging voor 2015 is aanzienlijker en komt vooral voort uit de uitname van het fonds van € 256 mln. die betrekking heeft op de onderwijshuisvesting. Deze uitname staat dus los van de wijziging van de maatstaven. Het budget van € 256 mln. leidt tot een verhoging van het lumpsumbudget voor het PO met € 147 mln. resp. VO met € 109 mln.

Er is geen sprake van een herverdeling van dit budget, maar echt van een vermindering van 256 mln. op het totaal van de uitkering van het gemeentefonds van € 15.631 mln. zoals de meicirculaire 2014 vermeldt. Dat komt dus neer op een verlaging van 1,64% van dat totaal.

Ad b.: De ingrijpende wijzigingen van de maatstaven die voor educatie van toepassing zijn, betreffen enerzijds die voor de onderwijshuisvesting en anderzijds die voor de overige educatie. De verandering van deze maatstaven vloeit voort uit nader onderzoek in 2010 van het Periodiek Onderhoudsrapport (POR), het zogenoemde groot onderhoud. Daaruit blijkt dat de uitkering voor educatie in prijzen van 2010 zo'n 2,6 miljard bedragen terwijl de kosten uitkomen op zo'n 2,2 miljard. Dit is dus een fors verschil. Samengevat wordt in het groot onderhoud de verdeling van het gemeentefonds aangepast aan verschillen in kosten tussen gemeenten conform de systematiek van de Financiële-verhoudingswet, waarmee de verdeling weer kostengeoriënteerd wordt: de geconstateerde scheefheden zijn weggewerkt. De fondsbeheerders – de Ministeries van BZK en van Financiën gezamenlijk – constateerden dat de verdeling van middelen niet meer goed aansloot op de kosten die gemeenten maakten.

Onderwijshuisvesting: uit het onderzoek is gebleken dat de uitgaven van gemeenten voor onderwijshuisvesting achterblijven bij de groei van het cluster. Dit betreft vooral de gemeenten met veel leerlingen in het Voortgezet onderwijs (en in mindere mate het Speciaal onderwijs). Het cluster Educatie volgt de kosten van de gemeenten, zoals gebruikelijk. Dat betekent dat het ijkpunt voor Onderwijshuisvesting wordt verlaagd. Vooral bij gemeenten met veel leerlingen

voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs ligt het feitelijke uitgavenniveau lager dan het huidige subijkpunt voor Onderwijshuisvesting. Het gewicht van de bijbehorende maatstaven is verlaagd, waardoor de betreffende gemeenten voor dit onderdeel een lagere algemene uitkering ontvangen. De verdeling zal hieraan worden aangepast. De huidige ingroeiregeling voor de onderwijshuisvesting VO in het subcluster, gestart in 2006, zal worden gecontinueerd tot en met 2016.

Er is, zo blijkt, nadere informatie te vinden over de omvang van de wijziging van de maatstaven. Dat is te vinden in een apart Excelbestand 'Herverdeeeffecten groot onderhoud 2015 per cluster'. Dat bestand is te downloaden: [Herverdeeeffecten-groot-onderhoud¹](#).

Daaruit blijkt dat de wijziging van de maatstaven, wanneer die al in 2014 zou hebben plaats gevonden, een omvang heeft van een verlaging met € 348,3 mln². Dat is dus nog aanzienlijk meer dan de uitname van € 256 mln. waarvan sprake is. Een nadere uitleg van deze wel heel forse verlaging wordt niet gegeven, anders dan de stellingname dat de uitkering in overeenstemming wordt gebracht met de feitelijke kosten. Dat roept dan meteen de vraag op waarom de overheveling naar de lumpsumbekostiging van de schoolbesturen dan niet ook € 348 mln. bedraagt in plaats van de nu opgegeven € 256 mln. Dat scheelt dus zo'n € 100 mln!

Ad c.: De overheveling van het onderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen betreft alleen het basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs – het onderhoud VO is al eerder overgeheveld – en omvat in totaal € 158,8 mln.

Met ingang van 1 januari 2015 gaat de verantwoordelijkheid voor buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen voor primair onderwijs (po) en scholen voor speciaal onderwijs (so) over van de gemeenten naar de schoolbesturen. Om die reden wordt het bedrag van € 158,8 mln. uit de algemene uitkering overgeheveld naar de begroting van OCW met ingang van 2015. Het effect van deze uitname voor alleen onderwijshuisvesting bedraagt 0,022 op de uitkeringsfactor. De schoolbesturen zullen de middelen voortaan ontvangen van het Ministerie van OCW.

Hierna volgt het overzicht in de maatstaven die voor 2014 van toepassing zijn en anderzijds de maatstaven zoals die per 2015 van toepassing zijn.

¹ De aanpassingen van de maatstaven leiden tot forse verschuivingen in de uitkeringen per cluster zoals uit onderstaand overzicht (volgens opgave Min. BZK) blijkt:

Bestuur en algemene ondersteuning	€ 211.680.922
Cultuur en ontspanning	€ 129.139.955
Werk en inkomen	€ 2.071.723
Maatschappelijke zorg	€ 7.077.137
Educatie	-€ 348.257.666
OOV	€ 164.328.592
Riolering en reiniging	-€ 861.142
Infrastructuur en gebiedsontwikkeling	-€ 27.761.987
Overig	-€ 136.561.751
OZB	-€ 836.792
Totaal	€ 18.991

Opvallend is de gigantische verlaging van de cluster educatie!

² Het bestand vermeldt dat de herverdeeeffecten op basis van uitkeringsjaar 2010 naar de stand van april 2014 deze € 348 mln. zou hebben bedragen. De nieuwe maatstaven geven dus in 2014 dit effect weer en dat correspondeert dus ook met het effect in 2015.

GEMEENTEFONDS: UITKERINGEN OHV EN EDUCATIE

	2014 educatie	2015 educatie
	oude systematiek 2014	nieuwe systematiek 2014
Uitkeringsfactor (accres)	1,478	1,431
<i>Maatstaven:</i>		
1 Inwoners	€ 1,63	€ 1,04
2 Jongeren	€ 187,59	€ 162,25
3 Huishouden met laag inkomen (drempel)	€ 81,30	€ 41,44
4 Minderheden	€ 109,50	€ 48,34
4a Minderheden (drempel)	nvt	€ 217,62
4b Achterstandsleerlingen (drempel)	nvt	€ 2.312,25
5 Klantenpotentieel regionaal	€ 1,67	€ 1,67
6 Leerlingen (V)SO en praktijkond.	€ 315,82	€ 230,78
a. Leerlingen SBO en Praktijkonderwijs		
b. (V)SO (WEC art. 2, lid 2)		
7 Leerlingen VO	€ 459,63	€ 362,38
8 Extra groei leerlingen VO	€ 221,81	€ 220,56
9 Extra groei jongeren	€ 169,94	€ 256,36
10 Land	€ 5,04	€ 8,59
11 Binnenwater	€ 5,03	€ 8,56
12 Omgevingsadressendichtheid (OAD)	€ 4,91	€ 3,01
13 Kernen	€ 5.337,11	€ 4.422,19
14 Vast bedrag Amsterdam	nvt	€ 63.188,20

De verlaging van het accres is 0,051. Zoals hiervoor aangegeven is het effect van de overheveling van de verantwoordelijkheid voor het onderhoud van de huisvesting een deel hiervan, namelijk 0,022.

Maatstaven

Naast de wijzigingen van de maatstaven als gevolg van het groot onderhoud – zoals hiervoor onder ad b. aangegeven - treden er nog andere wijzigingen van de maatstaven op. Naast de veranderingen als gevolg van het overhevelen van gemeentelijke verantwoordelijkheid voor het onderhoud van de onderwijshuisvesting nog veranderingen op in de overige maatstaven. De daarachterliggende redenen zijn vooral de verlaging van de vaste bedragen van de vier grootste gemeenten en het gebruik van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG)³.

³ De invoering van de BAG werkt indirect door op de volgende maatstaven:

- kernen
- kernen met minstens 500 adressen
- lokaal klantenpotentieel
- regionaal klantenpotentieel
- oppervlakte bebouwing
- maatstaven die gekoppeld zijn aan bodemfactoren

De vaststelling van de aantallen van deze maatstaven hangt samen met de adresligging en door het gebruik van de BAG veranderen de uitkomsten. Bij het groot onderhoud gemeentefonds is gebruik gemaakt van nieuwe gegevens over deze maatstaven. Zij zijn afkomstig van het CBS. Deze gegevens zijn begin juni door het CBS gepubliceerd: <http://www.cbs.nl/nl->

Bij de veranderende maatstaven passen de volgende kanttekeningen:

Ad 1. Inwoners: De vermindering van dit bedrag hangt stellig direct ook samen met de overheveling van het onderhoud.

Ad 2. Jongeren: Idem

Ad 3. Huishouden met laag inkomen (drempel): Het gebruik van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) leidt tot een bijstelling van de definiëring van het begrip huishouden en daarmee ook tot bijstelling van dit begrip. Voor de maatstaf worden de particuliere huishoudens en de institutionele huishoudens bij elkaar opgeteld. Voor de maatstaf huishoudens geldt met ingang van 2015: de particuliere huishoudens en de personen in institutionele huishoudens worden bij elkaar opgeteld⁴.

Het effect is nog niet bekend, maar zal beperkt zijn. Verdere wijziging van bedrag hangt stellig ook samen met overheveling onderhoud.

Ad 4., 4a. en 4b. Minderheden, minderheden (drempel) en achterstandsleerlingen (drempel):

Naast de (lagere) toekenning voor minderheden komen nu ook de maatstaven minderheden (drempel) resp. achterstandsleerlingen (drempel) aan bod.

Minderheden met een drempel: Indien het aantal minderheden groter is dan 20% van het aantal inwoners dan wordt de drempel gehaald. Het aantal eenheden voor deze maatstaf bedraagt het aantal minderheden verminderd met 20% van het aantal inwoners. Bron: op basis van gegevens CBS

Achterstandsleerlingen met een drempel: Indien het percentage leerlingen met een gewicht van 1,2 ten opzichte van het totale aantal leerlingen hoger is dan 10% dan wordt de drempel gehaald. Het aantal eenheden voor deze maatstaf bedraagt het aantal leerlingen met een gewicht van 1,2 verminderd met 10% van het totale aantal leerlingen. Bron: op basis van gegevens DUO.

Het opleidingsniveau van de ouders bepaalt het gewicht dat de school toekent aan een achterstandsleerling. Een achterstandsleerling heeft het gewicht 0,3 of 1,2.

De functie van deze maatstaven met drempel is om te zorgen voor een meer toegespitste toekenning naar gemeenten met een hoger deelnamepercentage.

Ad 5. Klantenpotentieel regionaal: Deze maatstaf is als gevolg van BAG iets aangepast.

Ad 6. Leerlingen (V)SO en praktijkonderwijs: Het bedrag is aanmerkelijk verlaagd als gevolg van het achterblijven van de kosten van gemeenten bij de uitkering. Daarnaast leidt de overheveling onderhoud ertoe dat het bedrag verdergaand is verlaagd.

Ad 7. Leerlingen VO: Het bedrag is fors verlaagd als gevolg van het achterblijven van de kosten van gemeenten bij de uitkering. Er is nog wel elk jaar sprake van de zogenaamde ingroeiregeling t/m 2016 met 8,5 mln. per jaar.

Ad 8. en 9. Extra groei leerlingen VO resp. Extra groei jongeren: Deze maatstaven zijn niet veranderd, wel is het bedrag voor Extra groei leerlingen VO iets verlaagd, maar het bedrag Extra groei jongeren fors verhoogd.

Ad 10. Land: Deze maatstaf is niet veranderd, wel is het bedrag duidelijk verhoogd.

NL/menu/themas/dossiers/nederland-regionaal/cijfers/incidenteel/maatwerk/default.htm, ruimtelijke eenheden op basis van BAG, 2014 voorlopig.

⁴ Particuliere huishoudens: één of meer personen die samen een woonruimte bewonen en zichzelf daar niet-bedrijfsmatig voorzien in de dagelijkse levensbehoeften. Bron: CBS

Institutioneel huishouden: Eén of meer personen die samen een woonruimte bewonen en daar bedrijfsmatig worden voorzien in dagelijkse levensbehoeften. Ook de huisvesting vindt bedrijfsmatig plaats. Het gaat om instellingen zoals verpleeg-, verzorgings- en kindertehuizen, gezinsvervangende tehuizen, revalidatiecentra en penitentiaire inrichtingen, waar de personen in principe voor langere tijd (zullen) verblijven. Bron: CBS

Ad 11. Binnenwater: Deze maatstaf is niet veranderd, wel is ook dit bedrag duidelijk verhoogd.

Ad 12. Omgevingsadressendichtheid (OAD): De Omgevingsadressendichtheid (Oad) is het gemiddelde aantal adressen per km² dat een adres binnen zijn omgeving heeft. Als omgeving van een adres wordt een cirkel aangehouden met een straal van 1 km rondom dat adres. Het resultaat wordt vermenigvuldigd met het aantal woonruimten en gedeeld door duizend.

De invoering van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) werkt direct door op onder andere de maatstaf omgevingsadressendichtheid vanwege de relatie met woonruimten. Het bedrag is fors verlaagd, wellicht ook in samenhang met de overheveling onderhoud.

Ad 13. Kernen: Deze maatstaf is iets aangepast, wel is het bedrag verlaagd. Wellicht ook in relatie tot onderhoud huisvesting.

Ad 14. Vast bedrag Amsterdam: Dit is een nieuwe maatstaf waarvan het de bedoeling is dat die t.z.t. weer gaat verdwijnen.

Herverdeeleffecten

De wijzigingen waartoe is besloten worden in 2015 in één keer in het verdeelstelsel ingevoerd. Het effect op de algemene uitkering wordt door een overgangsregeling in twee jaar met elk 50% opgevangen. Zo wordt invulling gegeven aan de bestuurlijke afspraak van een maximaal nadelig effect van € 15 per inwoner per jaar. De hoofdlijn is dat het herverdeeleffect in twee gelijke stappen van 50% tot stand komt. In 2015 wordt 50% en in 2016 100% gerealiseerd. De 50% is maximaal € 15 per inwoner en 100% € 30. Daartoe ontvangt een gemeente met bijvoorbeeld een nadelig herverdeeleffect van € 24 per inwoner in 2015 een positieve suppletie-uitkering van € 12 per inwoner. Daardoor wordt het nadeel dat de gemeente in 2015 moet opvangen beperkt tot € 12 per inwoner. In 2016 vervalt de suppletie-uitkering en moet de gemeente de tweede helft van het nadeel van € 24 per inwoner opvangen.

Voor ruim 75% van het gemeentefonds wordt het groot onderhoud per 2015 uitgevoerd. In 2014 zullen het cluster Werk en inkomen en de clusteronderdelen Brandweer en rampenbestrijding en Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing worden onderzocht, zodat hier het groot onderhoud met ingang van het uitkeringsjaar 2016 kan worden doorgevoerd. Bij deze tweede fase van het groot onderhoud gemeentefonds zal aandacht zijn voor de verdeelmaatstaf vast bedrag.

De huidige herverdeling is gebaseerd op gegevens uit 2010. Uit een verkenning op basis van de begroting 2011 tot en met 2013 blijkt dat de wijzigingen in de kostenpatronen sinds 2010 nog beperkt zijn en de gegevens uit 2010 nog bruikbaar. Met ingang van 2015 en volgende jaren vinden er door bezuinigingen en de drie decentralisaties grote veranderingen plaats in de begrotingen van gemeenten. Dat betreft de operatie Wet maatschappelijke ondersteuning, de Jeugdwet en de Participatiewet. Deze drie decentralisaties hebben ook grote effecten op het onderwijs gelet op de samenhang met de invoering van passend onderwijs waarbij zorg en onderwijs dicht bij elkaar komen. Het periodiek onderhoud van de uitkering gemeentefonds is daarom cruciaal en zal daarom alert moeten worden gevolgd.

De VNG vraagt om een nieuwe actualisatie van de cijfers voor onderwijshuisvesting en uit zorgen over de effecten van de invoering van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG), zowel voor gemeenten met zorginstellingen met een woonfunctie en als voor gemeenten met studentenhuisvesting. Het advies van de VNG wordt overgenomen om de aanpassingen van het

cluster Educatie te toetsen op basis van de meest actuele kosten van gemeenten. Als dit aanleiding geeft tot bijstellingen, kunnen deze worden meegenomen in de tweede fase van het groot onderhoud in 2016.

Het subijkpunt van Overige educatie wordt verhoogd door de toedeling van het betreffende deel van de vaste bedragen van de G4, die hier een intensieve taak vervullen. Voor de overige gemeenten wordt het subijkpunt verlaagd in overeenstemming met het feitelijke uitgavenniveau.

Enkele conclusies m.b.t. uitwerking nieuwe systematiek:

De aanpassing van de definiëring van een aantal maatstaven in relatie tot de Basisregistratie Adressen en Gebouwen is inmiddels verduidelijkt. De relevante aantallen zijn opgenomen in de aantallen per gemeente in de bijstelling van het CBS voor het rekenmodel van BZK zodat de uitkomst nu wel bekend zijn. Het betreft de volgende maatstaven waarvan de aantallen nu wel zijn opgenomen; de geel gearceerde zijn relevant voor onderwijs:

kernen met minstens 500 adressen
klantenpotentieel lokaal
klantenpotentieel regionaal
land *bodemfactor gemeente
opp. bebouwing kern *bodemfactor kern
opp. beb. buitengebied *bf. buitengebied
oppervlak bebouwing
woonruimten *bodemfactor kern
omgevingsadressendichtheid (OAD)
omgevingsadressendichtheid (OAD) (drempel)
oeverlengte * bodemfactor gemeente
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente
kernen
kernen *bodemfactor buitengebied

Voor het cluster educatie betreft dit wat minder relevante maatstaven waarvan verwacht mag worden dat het een gering effect op de uitkomst zullen hebben.

Dat ligt lastiger ten aanzien van de verhoudingstabel van de verdeling over de subclusters. Aangegeven is dat deze verdeling wijziging ondergaat m.b.t. de toekenning op basis van de aantallen leerlingen VO en (V)SO. Nadere informatie over deze bijstelling in de meicirculaire van deze verhoudingstabel ontbreekt echter. Omdat dit belangrijke maatstaven zijn, moet rekening gehouden worden met een toch wel substantieel effect in de toekenning naar de afzonderlijke subclusters. Daarom kan momenteel niet op een verantwoorde wijze een totaalberekening gemaakt worden voor deze beide maatstaven. Om toch een indicatie voor de subcluster huisvesting te verkrijgen wordt ruwweg verondersteld dat er van verschuiving van 3% van huisvesting naar overige educatie sprake is. Deze 3% is dus volstrekt niet onderbouwd maar een pragmatische oplossing voor het probleem voor dit moment. Het geeft enig inzicht over de orde van grootte van mogelijke effecten. Zodra er meer en betere informatie is (hopelijk met de septembercirculaire 2014), kan dit verbeterd worden.

Conclusie

Op basis van het POR was de conclusie in cijfers van 2010 dat de uitkering zo'n 2,6 miljard bedroeg en de kosten zo'n 2,2 miljard. Volgens het bestand 'Herverdeeeffecten groot onderhoud' is een nauwkeuriger specificatie mogelijk namelijk een verlaging met zo'n 348 mln. Vervolgens is de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor het onderhoud overgedragen aan de schoolbesturen

waarvoor 158,8 mln. is onttrokken aan het cluster educatie. Het afstemmen van de kosten op de uitkering zou met het gegeven over 2010 plus de overheveling onderhoud dan ongeveer uit moeten komen op een verlaging van zo'n 507 mln. voor educatie. De berekening met de bijgestelde versie van het instrument leert dat het in 2015 in werkelijkheid zelfs nog meer bedraagt, namelijk zo'n 600 mln. Dat komt mede door het effect van de verlaging van de uitkeringskorting die in 2015 tot effect komt en die is aanzienlijk. Het instrument leert dat die algemene verlaging van de uitkeringskorting (inclusief het effect van uitname OHV) zorgt voor een verdere verlaging. In de nieuwe systematiek gaat de uitkering cluster educatie in 2014 naar 2015 daardoor nog zo'n kleine € 60 mln. naar beneden.

De vermindering van het budget voor educatie door de aanpassing van de maatstaven als gevolg van het groot onderhoud bedragen € 348 mln. volgens opgave door het ministerie BZK zelf en dat is zo'n € 100 mln. meer dan de uitname van 256 mln.

De vermindering van het budget educatie bedraagt dus in totaal volgens opgave ministerie € 507 mln. dat voor het overgrote deel terecht komt bij het subcluster OHV.

De uitname van € 256 mln. is verwerkt door aanpassing van de uitkeringsfactor en daardoor was de indruk gewekt dat deze korting over alle clusters uitgesmeerd zou zijn en qua effect dus maar deels terecht zou komen bij het cluster educatie. In werkelijkheid is de korting op het cluster educatie in totaal nog zo'n € 100 mln. groter dan die € 256 mln. De oorzaak is vooral een drastische aanpassing van de maatstaven.

De overdracht van budget naar onderwijs bedraagt zo'n € 415 mln., maar de verlaging van de uitkering voor het cluster educatie bedraagt tenminste € 507 mln. plus nog het effect van de verlaging van de uitkeringsfactor met 0,022. Dat effect laat zich in het instrument berekenen als een verlaging met een omvang van € 26 mln. Samen dus € 533 mln.

Al met al kan dus gesteld dat voor educatie in totaal zo'n € 118 mln. minder beschikbaar komt. Het overgrote deel daarvan betreft de onderwijshuisvesting.

In de meicirculaire gemeentefonds 2014 is als bijlage 2.5.1 opgenomen de nadere uitleg van het begrip uitkeringsfactor:

'Het begrip uitkeringsfactor

Op diverse plaatsen in deze circulaire wordt de term uitkeringsfactor genoemd, de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor. De berekening van de uitkeringsfactor is gebaseerd op twee grootheden. De eerste is globaal genomen de som van de algemene uitkering en de ozbmaatstaf, een bedrag van ongeveer € 17 miljard. De tweede is de zogenaamde uitkeringsbasis, ongeveer € 12 miljard. Dat bedrag wordt verkregen door van alle maatstaven de aantallen te vermenigvuldigen met het bijbehorende bedrag per eenheid (de uitkomst hiervan heet de -landelijke – uitkeringsbasis; er is ook een uitkeringsbasis voor elke gemeente: het product van de gemeentelijke aantallen en de bedragen per eenheid). Beide grootheden worden op elkaar gedeeld om uit te komen op de uitkeringsfactor, die nu ongeveer 1,400 à 1,500 bedraagt. Afronding op drie decimalen is gebruikelijk.

De uitkeringsfactor speelt bij de verdeling van bedragen steeds een rol en is daardoor aan veranderingen onderhevig. Die ontstaan – meer bijzondere oorzaken als veranderingen in het verdeelstelsel buiten beschouwing latend - door twee oorzaken:

1. Mutaties in de algemene uitkering

Sommige mutaties in de algemene uitkering worden over de gemeenten verdeeld naar rato van de gemeentelijke uitkeringsbasis. Dit gebeurt door de uitkeringsfactor te verhogen (bij een toevoeging) of te verlagen (bij een uitname). Deze verdeelwijze illustreert ook het praktische nut van de uitkeringsfactor. Het alternatief om hetzelfde effect voor de verdeling te bereiken zou zijn om alle bedragen per eenheid met een gelijk percentage te verhogen of te verlagen.

2. Veranderingen in het aantal eenheden van de maatstaven

Door de groei van bijvoorbeeld het aantal inwoners neemt de uitkeringsbasis toe. Door een verlaging van de uitkeringsfactor wordt er voor gezorgd dat niet meer algemene uitkering wordt uitgekeerd dan beschikbaar is. Opnieuw geldt dat zonder uitkeringsfactor alle bedragen per eenheid zouden moeten worden verlaagd om hetzelfde effect te bereiken. Verlaging van het bedrag per inwoner zou even eenvoudig zijn als verlaging van de uitkeringsfactor, maar die verdeelwijze doet geen recht aan de beoogde dynamiek van de verdeling.

Toelichting uitkomst uitkeringsfactoren

Er is een nieuwe raming van de uitkeringsfactoren 2014-2019 opgenomen. Om gemeenten inzicht te geven in de ontwikkeling volgen hierna twee tabellen. Daarin is de ontwikkeling opgenomen ten opzichte van de septembercirculaire 2013 (verticale toelichting) en van het ene naar het andere uitkeringsjaar (horizontale toelichting).

Verticale toelichting

Onderstaande tabel laat de ontwikkeling van de uitkeringsfactor zien ten opzichte van de stand septembercirculaire 2013.

Ontwikkeling uitkeringsfactor 2014-2019 ten opzichte van de septembercircularie 2013

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
stand septembercircularie 2013	1,488	1,440	1,426	1,419	1,402	-
<i>mutaties december 2013</i>						
uitdeling verdeelreserve 2013	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	
mutatie accres 2013	0,007					
<i>mutaties deze circulaire</i>						
mutatie accres	-0,014	0,013	0,024	0,026	0,028	
Verkenning Inf. Voorz. Sociaal Domein	-0,001					
groeiopgave Almere		-0,001	-0,001	-0,001	-0,001	
onderwijshuisvesting		-0,022	-0,022	-0,022	-0,022	
uitkeringsbasis/OZB	-0,003	0,000	-0,002	-0,005	-0,006	
uitkeringsfactor stand deze circulaire						
- bestaande verdeling	1,478					
- nieuwe verdeling	1,479	1,431	1,426	1,418	1,402	1,386

Voor 2014 en 2015 daalt de uitkeringsfactor ten opzichte van de septembercircularie 2013, voor 2014 met name door een lager accres en voor 2015 met name door de uitname € 256 miljoen onderwijshuisvesting. In de jaren daarna is nauwelijks sprake van een verandering. Tegenover de verlaging door bijvoorbeeld de uitname onderwijshuisvesting staan hogere accressen.'